

JA VOIT SÄ KUVITELLA
ELLI LUKEE VAAN
JAANAA

KYLLÄ ON
KAMALAA
EEVASSA
TAAS...

JA SOPPA
PALOI
POHJAAN

MUN MIES
VAAN MAKAA

KYLLÄ
MISSIN
PITÄIS...
JA SEL-
LASET
PÖKSYT
LÄP LÄP

TALONMIES
HAISEE
JA HAME
RYPISTYI
LÄP LÄP

MIELENKIINTOISTA

SE JOLLA ON SILMÄT, NÄKEE
IKUISUUDEN MAITOKAU-
PASSAKIN, MUTTA SE
JOLLA SILMIÄ EI OLE, VOI
KIERTÄÄ KOKO MAAILMAN,
EIKÄ HÄN SITÄ NÄE

PULLAT
PALOI
SITEET
LOPPUI
LAURI
KAKKASI

NII
JUU
EIKS
OO
SANO
MUUTA

Pystynen havainnoi joissaki

sarjoissaan arkielämää järkyttävän aidosti.

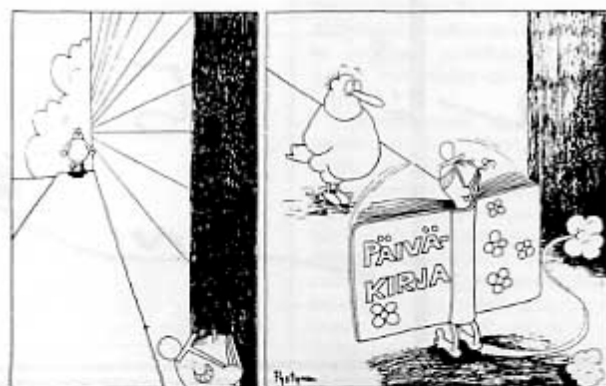
Harri Pystynen: Kadekismus (WSOY)

Tätä teosta voisi sanoa jonkin sortin harvinaisuudeksi Suomessa. Harvemmin täällä nimittäin suuri kustantaja julkaisee kovissa kansissa sarjakuvateoksen kotimaiselta tekijältä, semminkään, kun tekijä ei ole vielä ehtinyt tulla laajalle kansalle isommin tunnetuksi.

Pystynen pystyi tähän. Hän – joidenkin lehti-teotojen mukaan – jätti työnsä Helsingin kaupunginorkesterissa ja sulkeutui komeroon tekemään sarjakuvia. Hänen omaleimaisia juttujaan muistan nähneeni jo aikaisemmin Iltalehdessä; silloin ne eivät niin sanotusti kolahtaneet. Mutta tämän kokoomakirjan, Kadekismuksen, luettuani ajattelin jo eri tavalla. Pystynen huumori ja hahmot toimivat kuin Schulztin Tenavat tai Hartin Pulteri: yksi juttu ei vielä tunnu oikein missään, mutta vitisi vitsin jälkeen kasvattaa tunnelmaa ja luo ympäristöä raivaten maastoa uusille näkemyksille, sanalla sanoen imee sisään omaan maailmaansa, joka toimii omilla ehtoillaan.

Pystynen on jakanut Kadekismuksen Raamatun 10 käskyä mukaileviin osiin, joissa hän kuljettelee kussakin omia teemoja. Hänen sarjoilleen ja pilapiirroksilleen on ominaista tietty sääilmättömyys, lähestulkoon groteskisuus. Hän tekee yhden tai useamman kuvan analyysija ajan ilmiöistä, ja tekee sen parhaimmillaan erittäin purevasti. Nämä kannanotot ovat paikoitellen hyvinkin hienoja: esimerkiksi USA:n avaruussukulaonnettomuutta käsittelevä sarja, missä uutistoimittajat työntävät kameransa pikakutyton naamaan ja kyselevät: "Keljuuttaako vähän kun äiti justsiinsa räjähti?"

Osa Pystynen gageista toimii puhtaan kvaliteettisen assosiaation keinoin. Esimerkiksi hän käsittelee paljon niin kristinuskon kuin sota-aseidenkin fallossymboliikkaa. Samoin hän tekee mainioita oivalluksia, kuten sijoittaa sokean asujan oven korvan ovisilmän sijasta.

Esimerkki pilapiirroksellisesta sarjasta, joka ilon sanoja analysoi hyvin terävästi yhtä ajassa liikkuvaa ilmiötä, Pystystä parhaimmillaan.

Osa Pystynen jutuista ei heti avaudu ja toisaalta jonkin vanhan vitsein toteutus on yllättävän lattea. Mutta hänen voimansa onkin originellisissä, crazyhumoristisessa ideoinnissa, joka ei välttämättä ole aina edes vitisi tai gag perinteisessä mielessä.

Pystynen grafiikka vaatii samalla tavalla totuttelua ja useampia lukukertoja kuin tarinatkin. Ensin se näyttää yllättävän jäykältä, kulmikkaalta, jopa viimeistelemättömältä, mutta sen ilmaisuvoima on melkoinen. En voi vielääkään siitä sanoa pitäväni, mutta kyllä se toimii.

Kaikki kunnia Harri Pystyselle, joka on harvinaisen lintu suomalaisen huumorisarjan kentällä: hän tekee omintakeista eikä liian helppoa sarjakuvaa. Kemin strippisarjan voittokin jo antoi odottaa läpilyöntiä.

Johanna Sinisalo